Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

1. března 2012 *

„Směrnice 91/439/ EHS a 2006/126/ES — Vzájemné uznávání řidičských průkazů — Odmítnutí členského státu uznat v případě osoby, která nesplňuje tělesné a duševní požadavky pro řízení motorového vozidla podle právních předpisů tohoto členského státu, platnost řidičského oprávnění uděleného v jiném členském státě“

Ve věci C-467/10,

jejímž předmětem je žádost o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Landgericht Gießen (Německo) ze dne 21. září 2010, došlým Soudnímu dvoru 28. září 2010, v trestním řízení proti

Barisi Akyüzovi,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení J. N. Cunha Rodrigues, předseda senátu, U. Lõhmus, A. Rosas (zpravodaj), A. Ó Caoimh a A. Arabadžev, soudci,

generální advokátka: V. Trstenjak,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. října 2011,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za B. Akyüze J. Hällerem, Rechtsanwalt,

— za německou vládu T. Henzem a N. Graf Vitzthumem, jako zmocněnci,

— za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s S. Varonem, avvocato dello Stato,

— za Evropskou komisi G. Braunem a N. Yerrell, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká čl. 1 odst. 2 a 8 a čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice Rady 91/439/EHS ze dne 29. července 1991 o řidičských průkazech (Úř. věst. L 237, 24. 8. 1991, s. 1; Zvl. vyd. 07/01, s. 317), jakož i čl. 2 odst. 1 a čl. 11 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/126/ES ze dne 20. prosince 2006 o řidičských průkazech (Úř. věst. L 403, 30. 12. 2006, s. 18).

2 Tato žádost byla podána v rámci trestního řízení zahájeného proti B. Akyüzovi, německému státnímu příslušníku, z důvodu, že dne 5. prosince 2008 a 1. března 2009 řídil na německém území motorová vozidla, ačkoliv k tomu neměl příslušné řidičské oprávnění.

Právní rámec

Právní úprava Unie

Směrnice 91/439

3 První bod odůvodnění směrnice 91/439 uvádí:

„vzhledem k tomu, že pro účely společné dopravní politiky a jako příspěvek ke zlepšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, jakož i ulehčení pohybu osob, které se usazují v jiném státě než v tom, ve kterém vykonali zkoušku k získání řidičského oprávnění, je třeba, aby existoval řidičský průkaz podle vzoru Společenství, který by členské státy vzájemně uznávaly bez povinnosti výměny průkazů“.

4 Podle čtvrtého bodu odůvodnění této směrnice je z důvodu bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích třeba stanovit minimální požadavky pro vydávání řidičských průkazů.

5 Článek 1 odst. 2 uvedené směrnice stanoví, že „[ř]idičské průkazy vydané členskými státy se vzájemně uznávají“.

6 Článek 7 odst. 1 směrnice 91/439 stanoví:

„1. Řidičské průkazy mohou být vydány pouze žadatelům:

a) kteří vykonali zkoušku k získání řidičského oprávnění a kteří jsou zdravotně způsobilí v souladu s přílohami II a III;

b) kteří mají obvyklé bydliště na území členského státu, který řidičský průkaz vydal, nebo kteří mohou doložit, že už tam alespoň šest měsíců studují“.

7 Článek 8 odst. 2 a 4 téže směrnice stanoví:

„2. S výhradou zachování zásady teritoriality trestních a policejních předpisů může členský stát, ve kterém má držitel řidičského průkazu obvyklé bydliště, uplatňovat své vnitrostátní předpisy týkající se omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řidičského oprávnění na držitele řidičského průkazu vydaného jiným členským státem a v případě nutnosti vyměnit za tímto účelem řidičský průkaz.

[…]

4. Každý členský stát může odmítnout uznat platnost jakéhokoli řidičského průkazu vydaného jiným členským státem osobě, na kterou se na území prvého členského státu vztahuje některé z opatření podle odstavce 2.

Každý členský stát může rovněž odmítnout vydat řidičský průkaz žadateli, na kterého se vztahuje takové opatření v jiném členském státě.“

Směrnice 2006/126

8 Článek 2 odst. 1 směrnice 2006/126 stanoví, že „[ř]idičské průkazy vydané členskými státy jsou vzájemně uznávány“.

9 Článek 7 odst. 1 a 5 uvedené směrnice stanoví:

„1. Řidičské průkazy se vydávají pouze žadatelům, kteří:

a) složili zkoušku dovedností a chování a teoretickou zkoušku a splňují zdravotní požadavky, v souladu s ustanoveními příloh II a III,

[…]

e) mají obvyklé bydliště na území členského státu vydávajícího průkaz nebo mohou doložit, že už tam alespoň šest měsíců studují.

[…]

5. […]

Aniž je dotčen článek 2, členský stát vydávající průkaz s náležitou péčí zajistí, aby osoba splňovala požadavky stanovené v odstavci 1 tohoto článku, a pokud je zjištěno, že průkaz byl vydán, aniž by byly tyto požadavky splněny, použijí své vnitrostátní právní předpisy týkající se zrušení nebo odebrání oprávnění k řízení.“

10 Článek 11 odst. 4 směrnice 2006/126 zní následovně:

„Členský stát odmítne vydat řidičský průkaz žadateli, jehož řidičský průkaz byl v jiném členském státě omezen, pozastaven nebo odejmut.

Členský stát odmítne uznat platnost každého řidičského průkazu, který jiný členský stát vydal osobě, jejíž řidičský průkaz je na území prvního státu omezen, pozastaven nebo odejmut.

Členský stát může rovněž odmítnout vydat řidičský průkaz žadateli, jehož řidičský průkaz byl v jiném členském státě zrušen.“

11 Článek 16 odst. 1 a 2 uvedené směrnice stanoví:

„1. Členské státy do 19. ledna 2011 přijmou a zveřejní právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s čl. 1 odst. 1, článkem 3, čl. 4 odst. 1, 2, 3 a odst. 4 písm. b) až k), čl. 6 odst. 1 a odst. 2 písm. a), c), d) a e), čl. 7 odst. 1 písm. b), c) a d), odst. 2, 3 a 5, článkem 8, článkem 10, článkem 13, článkem 14, článkem 15 a přílohou I bodu 2, přílohou II bodu 5.2 týkajícího se skupin A1, A2 a A a přílohou IV, V a VI. Znění těchto předpisů neprodleně sdělí Komisi.

2. Budou tyto předpisy používat od 19. ledna 2013.“

12 Článek 17 první pododstavec téže směrnice stanoví:

„Směrnice 91/439/EHS se zrušuje s účinkem od 19. ledna 2013, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení směrnice ve vnitrostátním právu uvedených v příloze VII části B.“

13 Článek 18 směrnice 2006/126 zní takto:

„Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Ustanovení čl. 2 odst. 1, článku 5, čl. 6 odst. 2 písm. b), čl. 7 odst. 1 písm. a), článku 9, čl. 11 odst. 1, 3, 4, 5 a 6, článku 12 a příloh I, II a III se použijí od 19. ledna 2009."

Vnitrostátní právní úprava

14 Ustanovení § 28 odst. 1, 4 a 5 nařízení o oprávnění osob k provozu na pozemních komunikacích (nařízení o řidičských průkazech) [Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr, (Fahrerlaubnis-Verordnung)] ze dne 18. srpna 1998 (BGBl. 1998 I, s. 2214) ve znění platném až do 15. ledna 2009 (dále jen „FeV") stanovil:

„(1) Držitelé platného řidičského průkazu [Evropské unie] nebo [Evropského hospodářského prostoru (EHP)], kteří mají obvyklé bydliště ve smyslu § 7 odst. 1 nebo 2 v Německu, smějí – s výhradou omezení podle odstavců 2 až 4 – v rozsahu svého oprávnění řídit v této zemi motorová vozidla. Podmínky stanovené pro zahraniční řidičské průkazy je nutno dodržovat i v Německu. Předpisy tohoto nařízení se použijí na tyto řidičské průkazy, pokud není stanoveno jinak.

[…]

(4) Oprávnění podle odstavce 1 neplatí pro držitele řidičského průkazu [Unie] nebo EHP,

1. kteří jsou držiteli pouze výcvikového řidičského průkazu nebo jiného prozatímně vystaveného řidičského průkazu,

2. kteří měli v okamžiku udělení oprávnění své obvyklé bydliště v Německu, ledaže získali své řidičské oprávnění jako studenti nebo žáci ve smyslu § 7 odst. 2 během alespoň šestiměsíčního pobytu,

3. kterým byl řidičský průkaz v Německu odňat předběžně nebo pravomocně soudem nebo s okamžitou vykonatelností či pravomocně správním orgánem nebo kterým byl řidičský průkaz odepřen konečným rozhodnutím nebo kterým řidičský průkaz nebyl odňat jen proto, že se tito mezitím řidičského průkazu vzdali,

4. kterým nelze na základě pravomocného soudního rozhodnutí řidičské oprávnění udělit nebo

5. pokud jim bylo v Německu, ve státě, který řidičské oprávnění udělil, nebo ve státě, v němž mají své obvyklé bydliště, zakázáno řízení motorových vozidel nebo jim byl řidičský průkaz podle § 94 německého trestního řádu zabaven, zajištěn nebo vzat do úschovy.

(5) Právo používat řidičský průkaz [Unie] nebo EHP v Německu po některém z rozhodnutí uvedeném v odst. 4 bodech 3 a 4 bude uděleno na žádost, pokud důvody odnětí nebo zákazu podat žádost o řidičské oprávnění již pominuly. Ustanovení § 20 odst. 1 a 3 [FeV] platí obdobně."

15 Účelem § 28 odst. 1, 4 a 5 FeV ve znění vyplývajícím z nařízení ze dne 7. ledna 2009 (BGBl. 2009 I, s. 29) je provést v německém právu čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126. Jeho odstavce 4 a 5 zní nyní následovně:

„(4) Oprávnění podle odstavce 1 neplatí pro držitele řidičského průkazu [Unie] nebo EHP,

[…]

2. kteří podle údajů v řidičském průkazu nebo nesporných informací pocházejících od členského státu vydání měli v okamžiku vydání tohoto průkazu své obvyklé bydliště v Německu, ledaže získali tento řidičský průkaz jako žák nebo student ve smyslu čl. 7 odst. 2 během alespoň šestiměsíčního pobytu,

3. kterým byl řidičský průkaz v Německu odňat předběžně nebo pravomocně soudem nebo s okamžitou vykonatelností či pravomocně správním orgánem nebo kterým byl řidičský průkaz odepřen konečným rozhodnutím nebo kterým řidičský průkaz nebyl odňat jen proto, že se tito mezitím řidičského průkazu vzdali.

[…]

V případech uvedených v první větě bodu 2 a 3 může příslušný orgán vydat správní akt, kterým se konstatuje, že zúčastněný nemá právo řídit motorová vozidla. První věta bod 3 a 4 se použije pouze v případech, ve kterých jsou tam uvedená opatření zapsána v centrálním registru řidičů a nebyla vyškrtnuta podle § 29 zákona o provozu na veřejných komunikacích (Straßenverkehrsgesetz).

(5) Právo používat řidičský průkaz [Unie] nebo EHP v Německu po některém z rozhodnutí uvedeném v odst. 4 bodech 3 a 4 bude uděleno na žádost, pokud důvody odnětí nebo zákazu podat žádost o řidičské oprávnění již pominuly. Odstavec 4 třetí věta, jakož i čl. 20 odst. 1 a 5 platí obdobně.“

16 Ustanovení § 21 odst. 1 bod 1 zákona o provozu na pozemních komunikacích stanoví:

„(1) Trestem odnětí svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem bude potrestán

1. kdo řídí motorové vozidlo, aniž je držitelem potřebného řidičského oprávnění

[...]“

Skutkový základ sporu v původním řízení a předběžné otázky

17 Baris Akyüz, narozený v roce 1989, byl několikrát odsouzen v trestním stíhání v letech 2004 až 2008, zejména za ublížení na zdraví, řízení bez řidičského oprávnění, loupež v organizované skupině, jakož i pro vyhrožování a urážky na cti.

18 Dne 4. března 2008 požádal B. Akyüz Landrat des Wetteraukreises (přednostu okresního úřadu ve Wetterau, dále pouze „Landrat“) o udělení řidičského oprávnění skupiny B. Landrat podmínil v dopise ze dne 12. června 2008 udělení řidičského oprávnění předložením kladného lékařsko-psychologického posudku žadatele. B. Akyüz se podrobil požadovanému vyšetření. Znalec dospěl po vyšetření B. Akyüze ve svém posudku ze dne 8. září 2008 k závěru, že nelze očekávat, že by zúčastněný mohl splňovat tělesné a duševní předpoklady pro bezpečné řízení motorového vozidla třídy 1 (skupiny B, L, M, S) v silničním provozu. Podle znalce existovaly náznaky ukazující na vysoký potenciál agresivity dotčeného žadatele.

19 Rozhodnutím ze dne 10. září 2008, které nabylo právní moci, zamítl Landrat žádost o udělení řidičského oprávnění s odůvodněním, že B. Akyüz nesplňuje tělesné a duševní požadavky pro bezpečné řízení motorového vozidla.

20 Dne 24. listopadu 2008 získal B. Akyüz řidičský průkaz pro motorová vozidla skupiny B v Děčíně (Česká republika). Podle sdělení německého velvyslanectví v Praze nelze ani u příslušného orgánu cizinecké policie, ani u policie v Děčíně zjistit, zda B. Akyüz v této době pobýval v České republice. U orgánu cizinecké policie se podle sdělení prostřednictvím e-mailu velvyslanectví ze dne 6. října 2009 nachází pouze hlášení pokrývající období od 1. června 2009 do 1. prosince 2009. Český řidičský průkaz B. Akyüze byl údajně vydán v Děčíně dne 8. června 2009. Podle fotokopie řidičského průkazu však k prvnímu vydání došlo již dne 24. listopadu 2008.

21 Německé úřady konstatovaly, že B. Akyüz řídil dne 5. prosince 2008 a 1. března 2009 motorová vozidla v Německu.

22 Rozsudkem ze dne 17. prosince 2009 uznal Amtsgericht Friedberg, ve svém složení jako Jugendschöffengericht (soud ve věcech mládeže), B. Akyüze vinným z řízení bez řidičského oprávnění ve dvou výše uvedených případech.

23 Baris Akyüz podal proti tomuto rozsudku odvolání k Landgericht Gießen.

24 Jelikož měl pochybnosti zejména v otázce, zda německé orgány byly povinny uznat řidičský průkaz vydaný B. Akyüzovi příslušnými českými orgány, když posledně uvedenému nebyl řidičský průkaz orgány Německé spolkové republiky odebrán, ale pouze mu bylo v tomto členském státě odmítnuto udělení řidičského oprávnění, se Landgericht Gießen rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Mají být

a) článek 1 odst. 2 ve spojení s čl. 8 odst. 2, 4 směrnice 91/439 […]

b) článek 2 odst. 1 ve spojení s čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126 […]

vykládány v tom smyslu:

1) že brání členskému státu (hostitelský členský stát) odmítnout uznat na svém území řidičské oprávnění udělené jiným členským státem (členský stát vydání), jestliže získání řidičského oprávnění v členském státě vydání předcházelo odmítnutí udělení řidičského oprávnění v hostitelském členském státě, neboť nebyly splněny tělesné a duševní požadavky pro bezpečné řízení motorového vozidla.

2) v případě kladné odpovědi: že brání členskému státu (hostitelský členský stát) odmítnout uznat na svém území řidičské oprávnění udělené jiným členským státem (členský stát vydání), jestliže získání řidičského oprávnění ve státě vydání předcházelo odmítnutí udělení řidičského oprávnění v hostitelském státě, neboť nebyly splněny tělesné a duševní požadavky pro bezpečné řízení motorového vozidla a na základě údajů v řidičském průkazu, jiných nesporných informací pocházejících od členského státu vydání nebo na základě jiných nepochybných informací, zejména dalších údajů samotného držitele řidičského průkazu či dalších jistých informací, které má hostitelský stát k dispozici, je nesporné, že došlo k porušení pravidla obvyklého bydliště stanoveného v čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 91/439 […], respektive čl. 7 odst. 1 písm. e) směrnice 2006/126 […]

— pokud jsou tyto jiné nepochybné informace, zejména další údaje samotného držitele řidičského průkazu či jisté informace, které má hostitelský členský stát k dispozici, nedostatečné: pocházejí informace ze státu vydání ve smyslu judikatury Soudního dvora rovněž tehdy, jestliže nebyly poskytnuty přímo, nýbrž pouze nepřímo ve formě sdělení třetí osoby, jež se o takové informace opíralo, zejména velvyslanectví hostitelského členského státu v členském státě vydání.

3) že brání členskému státu (hostitelský členský stát) odmítnout uznat na svém území řidičské oprávnění udělené jiným členským státem (členský stát vydání), jestliže sice byly v členském státě vydání splněny formální podmínky pro získání řidičského průkazu, je však nesporné, že pobyt sloužil výhradně k získání řidičského průkazu (turistika za účelem získání řidičského průkazu), a nikoli k jiným účelům chráněným unijním právem, zejména základními svobodami SFEU a Listinou základních práv Evropské unie, jakož i Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

25 Úvodem je nutno konstatovat, že otázky položené předkládajícím soudem se týkají výkladu relevantních ustanovení směrnice 91/439 a směrnice 2006/126, která tuto směrnici zrušuje a nahrazuje.

26 Je také třeba určit, v jaké míře jsou tato ustanovení použitelná na skutečnosti v původním řízení.

27 Podle německé vlády jsou na uvedené řízení použitelná pouze ustanovení směrnice 91/439. Z řidičského průkazu získaného B. Akyüzem v České republice totiž vyplývá, že datum vydání tohoto průkazu je 24. listopad 2008. Podle čl. 18 druhého pododstavce směrnice 2006/126 je její čl. 11 odst. 4 použitelný od 19. ledna 2009, tedy po vydání uvedeného průkazu. Komise se oproti tomu domnívá, že ustanovení směrnice 2006/126 jsou použitelná v souvislosti s jízdou uskutečněnou B. Akyüzem v Německu dne 1. března 2009.

28 Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici na jedné straně vyplývá, že jízdy provedené v Německu B. Akyüzem, v nichž tkví původ původního řízení, se uskutečnily dne 5. prosince 2008 a 1. března 2009.

29 Na druhé straně, třebaže i předkládací rozhodnutí zmiňuje datum 8. června 2009 coby datum, kdy byl B. Akyüzovi vydán český řidičský průkaz, je nutno uvést, že z uvedeného rozhodnutí vyplývá, že z fotokopie tohoto průkazu nicméně vyplývá, že byl poprvé vydán dne 24. listopadu 2008.

30 Je tedy zjevné, že uvedený řidičský průkaz byl vydán B. Akyüzovi příslušnými českými orgány dne 24. listopadu 2008, ověření čehož je věcí předkládajícího soudu. Za předpokladu, že by tento průkaz byl vydán až 8. června 2009, nebyl by B. Akyüz držitelem českého řidičského průkazu v den, kdy došlo k jízdám, v nichž tkví původ původního řízení a otázka uznání průkazu, který by byl vydán až poté, by byla v rámci projednávané věci irelevantní.

31 I když směrnice 91/439 bude zrušena až od 19. ledna 2013, jsou čl. 2 odst. 1 a čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126 podle jejího článku 18 druhého pododstavce nicméně použitelné od 19. ledna 2009.

32 Je nutno konstatovat, že čl. 2 odst. 1 směrnice 2006/126 stanoví vzájemné uznávání řidičských průkazů vydaných členskými státy. Článek 11 odst. 4 druhý pododstavec tohoto článku nicméně stanoví, že členský stát odmítne uznat platnost každého řidičského průkazu, který jiný členský stát vydal osobě, jejíž řidičský průkaz je na území prvního státu omezen, pozastaven nebo odejmut, a to nezávisle na otázce, zda uvedený průkaz byl vydán přede dnem, kdy se toto ustanovení stalo použitelným.

33 Z toho vyplývá, že uvedená ustanovení jsou použitelná *ratione temporis* pokud jde o druhou jízdu, která je předmětem původního řízení, a sice jízdu uskutečněnou B. Akyüzem dne 1. března 2009.

34 Za těchto podmínek je třeba přezkoumat otázky položené předkládajícím soudem s ohledem jak na čl. 1 odst. 2 a čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439, tak na čl. 2 odst. 1 a čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126.

K první otázce

35 Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda článek 1 odst. 2 ve spojení s čl. 8 odst. 2, 4 směrnice 91/439, jakož i článek 2 odst. 1 ve spojení s čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126 musí být vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě hostitelského členského státu, která tomuto státu umožňuje odmítnout uznat na svém území řidičské oprávnění udělené jiným členským státem, pokud držitel tohoto oprávnění nebyl ze strany hostitelského členského státu předmětem žádného opatření

ve smyslu uvedeného čl. 8 odst. 4 směrnice 91/439 nebo čl. 11 odst. 4 druhého pododstavce směrnice 2006/126, ale bylo mu v tomto státě odmítnuto vydání prvního řidičského průkazu z důvodu, že podle úpravy tohoto státu nesplňuje tělesné a duševní požadavky pro bezpečné řízení motorového vozidla.

36 Německá vláda se domnívá, že pokud je žadateli odmítnuto udělení prvního řidičského oprávnění z důvodu, že nesplňuje tělesné a duševní požadavky pro bezpečné řízení vozidla, představuje skutečnost, že se mu umožní účastnit se silničního provozu, nebezpečí přinejmenším stejně velké jako umožnit takovou účast osobám, které byly zbaveny řidičského oprávnění z obdobných důvodů. Podle této vlády musí být tedy význam pojmu „odnětí“ chápán v širokém slova smyslu, takže zahrnuje rovněž prvotní odmítnutí udělení řidičského oprávnění.

37 Uvedená vláda poukazuje rovněž na nezbytnost vzít v úvahu určitá základní práva uživatelů silnic, jako je právo na život, na nedotknutelnost lidské osobnosti, jakož i právo na vlastnictví, potvrzená v článcích 2, 3 a 17 listiny základních práv Evropské unie, s nimiž by měly být skloubeny základní svobody a které ukládají členským státům, aby na svých územích nepovolily účast na provozu řidiči, o němž je s jistotou známo, že představuje značné nebezpečí pro ostatní uživatele.

38 Komise dodává, že s osobou, které bylo odmítnuto udělení řidičského oprávnění z důvodů, které by, kdyby se jednalo o již dříve udělené řidičské oprávnění, vedly k omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení tohoto oprávnění, je nutno zacházet stejně jako kdyby se na ni vztahovala posledně uvedená možnost. Kromě toho tato okolnost není důvodem k tomu, aby uvedené osobě bylo přiznáno zvýhodněné zacházení, pokud jde o opatření použitelná v místě jejího pobytu, nebo aby nebylo členským státům povoleno nebo uloženo použít stanovená restriktivní opatření, pokud jsou splněny podmínky pro jejich použití.

39 Italská vláda oproti tomu uvádí, že první otázka položená předkládajícím soudem neobsahuje žádný odkaz na kritérium „obvyklého bydliště“. I když doufá ve vývoj výkladu pravidel práva Unie směrem k možnosti odmítnout uznat oprávnění udělené za takových okolností, jaké jsou dány v původním řízení, vyvozuje z toho tato vláda, že čl. 1 odst. 2 ve spojení s čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 a čl. 2 odst. 1 ve spojení s čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126 takové odmítnutí zřejmě neumožňují.

40 V tomto ohledu je nutno připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora stanoví čl. 1 odst. 2 směrnice 91/439 vzájemné uznávání bez jakýchkoliv formalit řidičských průkazů vydaných v členských státech. Toto ustanovení ukládá členským státům jasnou a přesnou povinnost, která neponechává žádný prostor pro uvážení, pokud jde o opatření, jež mají být přijata k jejímu splnění (viz zejména rozsudky ze dne 19. února 2009, Schwarz, C-321/07, Sb. rozh. I-1113, bod 75, a ze dne 19. května 2011, Grasser, C-184/10, Sb. rozh. s. I-4057, bod 19). Je třeba konstatovat, že stejně je tomu tak i pokud jde o čl. 2 odst. 1 směrnice 2006/126, jehož znění je totožné se zněním čl. 1 odst. 2 směrnice 91/439.

41 Členský stát vydání musí ověřit, zda jsou splněny minimální podmínky uložené právem Společenství, zejména podmínky týkající se bydliště a způsobilosti k řízení, stanovené v čl. 7 odst. 1 směrnice 91/439, a tudíž zda je vydání řidičského průkazu oprávněné (viz výše uvedené rozsudky Schwarz, bod 76, a Grasser, bod 20).

42 Pokud orgány členského státu vydaly řidičský průkaz v souladu s čl. 1 odst. 1 směrnice 91/439, nejsou jiné členské státy oprávněny ověřovat dodržení podmínek vydání stanovených touto směrnicí. Držení řidičského průkazu vydaného členským státem musí být totiž považováno za důkaz toho, že držitel tohoto řidičského průkazu splňoval v den, kdy mu byl průkaz vydán, zmíněné podmínky (viz zejména výše uvedené rozsudky Schwarz, bod 77, a Grasser, bod 21).

43 Článek 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 nicméně umožňuje členským státům, aby za určitých okolností a zejména z důvodů bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, jak vyplývá z posledního bodu odůvodnění této směrnice, uplatňovaly své vnitrostátní právní předpisy týkající se omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řidičského oprávnění vůči všem držitelům řidičských průkazů, kteří mají obvyklé bydliště na jejich území (výše uvedený rozsudek Schwarz, bod 79).

44 Článek 8 odst. 4 první pododstavec směrnice 91/439 tak opravňuje členský stát k tomu, aby odmítl uznat platnost řidičského průkazu vydaného jiným členským státem osobě, na kterou se na území prvního členského státu vztahuje opatření omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řidičského oprávnění. Článek 11 odst. 4 druhý pododstavec směrnice 2006/126 stanoví, že členský stát je povinen odmítnout uznat platnost každého řidičského průkazu, který jiný členský stát vydal osobě, jejíž řidičský průkaz je na území prvního státu omezen, pozastaven nebo odejmut.

45 Nicméně Soudní dvůr opakovaně připomenul, že možnost uvedená v čl. 8 odst. 4 směrnice 91/439 představuje výjimku z obecné zásady vzájemného uznávání řidičských průkazů, a musí být proto vykládána restriktivně (viz zejména rozsudky ze dne 20. listopadu 2008, Weber, C-1/07, Rec. p. I-8571, bod 29; Schwarz, uvedený výše, bod 84 a usnesení ze dne 2. prosince 2010, Scheffler, C-334/09, Sb. rozh. s. I-12379, bod 63).

46 Kdyby totiž byly výjimky z povinnosti uznávat bez dalších formalit řidičské průkazy vydané v členských státech, které vyvažují tuto zásadu se zásadou bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, chápány široce, došlo by tím k popření smyslu zásady vzájemného uznávání řidičských průkazů vydaných v členských státech v souladu se směrnicí 91/439 (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 9. července 2009, Wierer, C-445/08, bod 52, a Scheffler, uvedený výše, bod 63).

47 V projednávané věci je nutno konstatovat, že odmítnutí udělení prvního řidičského oprávnění není uvedeno mezi případy, které mohou vést k tomu, aby členský stát neuznal řidičský průkaz udělený v jiném členském státě podle čl. 8 odst. 4 směrnice 91/439 a čl. 11 odst. 4, druhého pododstavce směrnice 2006/126.

48 Je třeba uvést, že během jednání německá vláda v podstatě tvrdila, že pokud je odmítnutí udělení prvního řidičského oprávnění založeno na závažné nezpůsobilosti, kterou směrnice 91/439 nebere v úvahu, jako je zvýšený potenciál agresivity žadatele, není členský stát povinen uznat řidičský průkaz vydaný později dotčené osobě v jiném členském státě.

49 Uvedená vláda je dále toho názoru, že k tomu, aby mohl být uznán řidičský průkaz udělený v členském státě po odmítnutí udělení prvního řidičského průkazu na území hostitelského členského státu, je nezbytné, aby před vydáním řidičského průkazu dotyčné osobě jiným členským státem byl tento stát hostitelským členským státem informován o důvodech, které vedly k odmítnutí udělení, a aby tento stát ověřil, zda tyto důvody již odpadly.

50 S touto argumentací nelze souhlasit.

51 Nejprve je totiž nutno konstatovat, že může-li zajisté být odmítnutí udělení prvního řidičského průkazu částečně založeno na chování žadatele, nemůže takové odmítnutí, ke kterému dochází v rámci správního řízení, představovat na rozdíl od případů uvedených v čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 a čl. 11 odst. 4 druhého pododstavce směrnice 2006/126 sankci za porušení předpisů, kterého se žadatel dopustil.

52 Kromě toho je třeba konstatovat, že udělení prvního řidičského oprávnění může být odmítnuto z důvodů jiných než těch, které odůvodňují omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řidičského oprávnění.

53 V tomto ohledu ze čtvrtého bodu odůvodnění směrnice 91/439 a osmého bodu odůvodnění směrnice 2006/126 vyplývá, že tyto směrnice upravují pouze minimální harmonizaci vnitrostátních ustanovení týkajících se podmínek pro udělování řidičských oprávnění. Členské státy tedy v této oblasti mohou zachovat nebo přijmout přísnější ustanovení.

54 Pokud jde o tělesnou a duševní způsobilost k řízení, Soudní dvůr zdůraznil, že skutečnost, že podle bodu 5 přílohy III směrnice 91/439 může členský stát vyžadovat pro jakékoliv vydání řidičského průkazu přísnější lékařskou prohlídku, než jsou prohlídky uvedené ve zmíněné příloze, nemá vliv na povinnost tohoto členského státu uznat řidičské průkazy vydané jinými členskými státy podle téže směrnice (viz rozsudek ze dne 26. června 2008, Wiedemann a Funk, C-329/06 a C-343/06, Sb. rozh. s. I-4635, bod 53).

55 Je třeba zaprvé konstatovat, že řešení doporučované německou vládou by vedlo k tomu, že by byl prováděn přezkum důvodů, které směrnice 91/439 nebo směrnice 2006/126 nezohledňuje a které uplatnil členský stát pro odmítnutí udělení řidičského oprávnění, s cílem určit ty důvody, které mohou vést k odmítnutí tohoto státu uznat řidičské oprávnění udělené později v jiném členském státě. Možnost členského státu odmítnout uznání platnosti řidičského průkazu vydaného jiným členským státem by tak závisela na závažnosti důvodu, který nebyl vzat směrnicí 91/439 nebo směrnicí 2006/126 v úvahu, na jehož základě bylo odmítnuto udělení prvního řidičského oprávnění v prvním členském státě. Jelikož v tomto ohledu neexistují žádná ustanovení ve směrnicích 91/439 a 2006/126, nelze o takovém řešení uvažovat.

56 Zadruhé, umožnit hostitelskému členskému státu, aby neuznal řidičské oprávnění udělené v jiném členském státě z důvodu, že držiteli tohoto průkazu bylo odmítnuto udělení prvního řidičského oprávnění v prvním státě a že členský stát udělení neověřil, zda důvody, které vedly k uvedenému odmítnutí, již odpadly, by způsobilo, že by členský stát, který by zavedl nejpřísnější podmínky pro udělení řidičského oprávnění, mohl nastavit úroveň požadavků, které by musely jiné členské státy respektovat, aby jimi udělená řidičská oprávnění mohla být na jeho území uznána.

57 V tomto kontextu je nutno připomenout, že připustit, že členský stát je oprávněn se opřít o svá vnitrostátní ustanovení, aby bez časového omezení bránil uznání platnosti řidičského průkazu vydaného jiným členským státem, by totiž bylo samotným popřením zásady vzájemného uznávání řidičských průkazů, která představuje klíčovou oporu systému zavedeného směrnicí 91/439 (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Kapper, C-476/01, Sb. rozh. s. I-5205, bod 77, a usnesení ze dne 28. září 2006, Kremer, C-340/05, bod 30).

58 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že odmítnutí udělení prvního řidičského oprávnění nelze přirovnávat k případům, stanoveným v čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 a čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126, které mohou vést k tomu, aby členský stát neuznal řidičský průkaz udělený v jiném členském státě.

59 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 1 odst. 2 ve spojení s čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439, jakož i článek 2 odst. 1 ve spojení s čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126 musí být vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě hostitelského členského státu, která tomuto státu umožňuje odmítnout uznat na svém území řidičské oprávnění udělené jiným členským státem, pokud držitel tohoto oprávnění nebyl ze strany hostitelského členského státu předmětem žádného opatření ve smyslu uvedeného čl. 8 odst. 4 směrnice 91/439 nebo čl. 11 odst. 4 druhého pododstavce směrnice 2006/126, ale bylo mu v tomto státě odepřeno vydání prvního řidičského průkazu z důvodu, že nesplňuje, podle úpravy tohoto státu, tělesné a duševní požadavky pro bezpečné řízení motorového vozidla.

Ke druhé a třetí otázce

60 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je zda čl. 1 odst. 2 ve spojení s čl. 8 odst. 2, 4 směrnice 91/439, jakož i článek 2 odst. 1 ve spojení s čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126 musí být vykládány v tom smyslu, že brání takovému odmítnutí uznání, jaké bylo uvedeno v předcházejícím bodě i tehdy, bylo-li mimoto prokázáno na základě informací pocházejících od členského státu vydání nikoliv přímo, nýbrž pouze nepřímo ve formě sdělení třetí osoby, jež se o takové informace opíralo, konkrétně velvyslanectví hostitelského členského státu v členském státě vydání, že držitel dotčeného průkazu nesplňoval v době vydání průkazu podmínku obvyklého bydliště ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 91/439 nebo čl. 7 odst. 1 písm. e) směrnice 2006/126, a také tehdy, když formální podmínky vydání průkazu v členském státě vydání byly dodrženy, ale bylo prokázáno, že účelem pobytu žadatele v tomto členském státě bylo pouze získání uvedeného řidičského průkazu.

61 Je třeba připomenout, jak tvrdí německá vláda, že nedodržení podmínky obvyklého bydliště ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 91/439 může samo o sobě odůvodnit odmítnutí členského státu uznat řidičský průkaz vydaný jiným členským státem (viz rozsudek ze dne 13. října 2011, Apelt, C-224/10, Sb. rozh. s. I-9601, bod 34).

62 Z judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že čl. 1 odst. 2, čl. 7 odst. 1 písm. b), jakož i čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 nebrání tomu, aby hostitelský členský stát odmítl na svém území uznat řidičský průkaz vydaný později jiným členským státem, pokud je prokázáno, nikoli na základě informací pocházejících od hostitelského členského státu, ale na základě údajů uvedených v samotném řidičském průkazu nebo jiných nesporných informací pocházejících od členského státu vydání, že při vydání tohoto řidičského průkazu nebyla splněna podmínka obvyklého bydliště stanovená v uvedeném čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 91/439.(viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Wiedemann a Funk, bod 72, jakož i Grasser, bod 33).

63 Jak již Soudní dvůr rozhodl v bodě 33 výše uvedeného rozsudku Grasser, není skutečnost, že hostitelský členský stát vůči držiteli uvedeného průkazu neuplatnil žádné opatření ve smyslu čl. 8 odst. 2 uvedené směrnice, v tomto ohledu relevantní.

64 Tyto závěry je možno vztáhnout na čl. 2 odst. 1 a čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126, pokud jde o nedodržení podmínky obvyklého bydliště.

65 Jak totiž vyplývá z bodu 46 tohoto rozsudku, nemůže být tato výjimka z povinnosti uznávat bez dalších formalit řidičské průkazy vydané v členských státech, která vyvažuje zásadu vzájemného uznávání řidičských průkazů se zásadou bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, chápána široce, aniž by tím došlo k popření smyslu zásady vzájemného uznávání (viz v tomto smyslu výše citované usnesení Wierer, bod 52).

66 Takový výčet zdrojů informací, jako je uveden v bodě 62 tohoto rozsudku, o které se hostitelský členský stát může opřít při odmítnutí uznání řidičského průkazu uděleného v jiném členském státě, aniž by využil vzájemné spolupráce nebo postupu výměny informací na základě čl. 12 odst. 3 směrnice 91/439 a článku 15 směrnice 2006/126, je tedy omezující a taxativní (viz v tomto smyslu výše uvedené usnesení Wierer, bod 53).

67 Aby informace mohla být považována za nespornou informaci pocházející od členského státu vydání, která prokazuje, že držitel řidičského průkazu neměl při vydání tohoto řidičského průkazu bydliště v posledně uvedeném členském státě, je nutno, aby pocházela od orgánu uvedeného členského státu.

68 Pro věc v původním řízení z toho vyplývá, že mají-li německé orgány k dispozici nesporné informace pocházející od českých orgánů, které prokazují, že B. Akyüz neměl své obvyklé bydliště na území České republiky v době, kdy mu tímto členským státem byl vydán řidičský průkaz, jsou oprávněny odmítnout uznání tohoto průkazu. Zásada vzájemného uznávání brání odmítnutí založenému na jakékoliv jiné informaci (viz v tomto smyslu usnesení Wierer, uvedené výše, bod 59).

69 V tomto ohledu není vyloučeno, že za takové informace mohou být považovány informace získané u orgánů evidence obyvatel členského státu vydání (usnesení Wierer, uvedené výše, bod 61).

70 Naproti tomu vysvětlení nebo informace, které držitel průkazu poskytl v průběhu správního nebo soudního řízení v rámci plnění povinnosti součinnosti, kterou mu ukládá vnitrostátní právo hostitelského členského státu, nemohou být považovány za nesporné informace pocházející od členského státu vydání prokazující, že držitel měl bydliště v posledně uvedeném státě v době, kdy mu byl vydán řidičský průkaz (usnesení Wierer, uvedené výše, bod 54).

71 Okolnost, že informace jsou předány členským státem vydání příslušným orgánům hostitelského členského státu nikoliv přímo, ale pouze nepřímo, formou sdělení třetích osob, nemá sama o sobě takovou povahu, aby vyloučila, že tyto informace mohou být považovány za pocházející od členského státu vydání za předpokladu, že pocházejí od orgánu posledně uvedeného státu.

72 Z toho plyne, jak uvádějí německá vláda a v podstatě také Komise, že pouhá skutečnost, že příslušné orgány hostitelského členského státu využily svého zastoupení v členském státě vydání, aby si opatřily takové informace u příslušných orgánů členského státu vydání, nevylučuje, aby tyto informace byly považovány za pocházející od tohoto posledně uvedeného státu.

73 Úkolem předkládajícího soudu je ověřit, zda informace získané za takových okolností, jako jsou dány ve sporu původním řízení, mohou být považovány za informace pocházející od členského státu vydání.

74 Úkolem uvedeného soudu je popřípadě rovněž vyhodnotit uvedené informace a posoudit, zda představují nesporné informace prokazující, že držitel řidičského průkazu neměl v době, kdy mu byl řidičský průkaz vydán, na území členského státu vydání své obvyklé bydliště.

75 V rámci uvedeného posouzení informací pocházejících od členského státu vydání, které má k dispozici, může předkládající soud vzít v úvahu všechny okolnosti sporu, který je mu předložen. Může zejména vzít v úvahu případnou okolnost, že informace pocházející od členského státu vydání uvádějí, že držitel řidičského průkazu byl přítomen na jeho území pouze velmi krátkou dobu a zřídil si na jeho území čistě fiktivní bydliště, jehož jediným účelem bylo uniknout použití přísnějších podmínek stanovených pro vydání řidičského průkazu v členském státě jeho skutečného bydliště.

76 Je nicméně třeba zdůraznit, že skutečnost, že držitel řidičského průkazu pobýval v daném členském státě s cílem využít méně přísné právní úpravy podmínek vydávání řidičských průkazů, je inherentní výkonu práva svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, které je přiznáno občanům Unie čl. 21 odst. 1 SFEU a uznané směrnicemi 91/439 a 2006/126 (viz obdobně rozsudek ze dne 9. března 1999, Centros, C-212/97, Recueil, s. I-1459, bod 27), a sama o sobě neumožňuje prokázat nedodržení podmínky obvyklého bydliště, jak je stanovena v čl. 7 odst. 1 písm. b) a čl. 7 odst. 1 písm. e) uvedených směrnic, která odůvodňuje odmítnutí členského státu uznat řidičský průkaz vydaný v jiném členském státě.

77 S ohledem na výše uvedené je třeba na druhou a třetí otázku odpovědět, že ustanovení čl. 1 odst. 2 ve spojení s čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439, jakož i čl. 2 odst. 1 ve spojení s čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126 musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání právní úpravě hostitelského členského státu, která tomuto státu umožňuje odmítnout uznat na svém území řidičské oprávnění udělené jiným členským státem v případě, že je prokázáno na základě nesporných informací pocházejících od členského státu vydání, že držitel řidičského průkazu v době vydání tohoto průkazu nesplňoval podmínku obvyklého bydliště stanovenou v čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 91/439 a čl. 7 odst. 1 písm. e) směrnice 2006/126. V tomto ohledu nemůže okolnost, že tyto informace jsou předány členským státem vydání příslušným orgánům hostitelského členského státu nikoliv přímo, ale pouze nepřímo, formou sdělení třetích osob, sama o sobě vyloučit, že tyto informace mohou být považovány za informace pocházející od členského státu vydání, za předpokladu, že pocházejí od orgánu posledně uvedeného členského státu. Úkolem předkládajícího soudu je ověřit, zda informace získané za takových okolností, jaké jsou dány ve sporu v původním řízení, mohou být považovány za informace pocházející od členského státu vydání, jakož i popřípadě vyhodnotit uvedené informace a posoudit s ohledem na všechny okolnosti sporu, který mu je předložen, zda představují nesporné informace prokazující, že držitel řidičského průkazu neměl v době, kdy mu byl řidičský průkaz vydán, na území členského státu vydání své obvyklé bydliště.

K nákladům řízení

78 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Článek 1 odst. 2 ve spojení s čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice Rady 91/439/EHS ze dne 29. července 1991 o řidičských průkazech, jakož i čl. 2 odst. 1 ve spojení s čl. 11 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/126/ES ze dne 20. prosince 2006 o řidičských

průkazech musí být vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě hostitelského členského státu, která tomuto státu umožňuje odmítnout uznat na svém území řidičské oprávnění udělené jiným členským státem, pokud držitel tohoto oprávnění nebyl ze strany hostitelského členského státu předmětem žádného opatření ve smyslu uvedeného čl. 8 odst. 4 směrnice 91/439 nebo čl. 11 odst. 4 druhého pododstavce směrnice 2006/126, ale bylo mu v tomto státě odepřeno vydání prvního řidičského průkazu z důvodu, že nesplňuje, podle úpravy tohoto státu, tělesné a duševní požadavky pro bezpečné řízení motorového vozidla.

2) **Uvedená ustanovení musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání právní úpravě hostitelského členského státu, která tomuto státu umožňuje odmítnout uznat na svém území řidičské oprávnění udělené jiným členským státem v případě, že je prokázáno na základě nesporných informací pocházejících od členského státu vydání, že držitel řidičského průkazu v době vydání tohoto průkazu nesplňoval podmínku obvyklého bydliště stanovenou v čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 91/439 a čl. 7 odst. 1 písm. e) směrnice 2006/126. V tomto ohledu nemůže okolnost, že tyto informace jsou předány členským státem vydání příslušným orgánům hostitelského členského státu nikoliv přímo, ale pouze nepřímo, formou sdělení třetích osob, sama o sobě vyloučit, že tyto informace mohou být považovány za informace pocházející od členského státu vydání, za předpokladu, že pocházejí od orgánu posledně uvedeného členského státu.**

Úkolem předkládajícího soudu je ověřit, zda informace získané za takových okolností, jako jsou dány ve sporu v původním řízení, mohou být považovány za informace pocházející od členského státu vydání, jakož i popřípadě vyhodnotit uvedené informace a posoudit s ohledem na všechny okolnosti sporu, který mu je předložen, zda představují nesporné informace prokazující, že držitel řidičského průkazu neměl v době, kdy mu byl řidičský průkaz vydán, na území členského státu vydání své obvyklé bydliště.

Podpisy.